

caret, vocari a Philosophis solet distinctio rationis ratiocinantis. Hæc tanta varietas opinionum in magnis ingeniis veritatisque studiosissimis procul dubio rei difficultatem demonstrat.

ARTICULUS II.

Qualis sit distinctio essentiæ ab existentia in rebus creatis.

251. Ut verum sincere profitear, piget me controversiam hanc ingredi, propterea quod sententiam, quæ videtur S. Thomæ, et certe Thomistica est, tueri non potero. Quamquam enim validissima manu gravissimorum scriptorum stipatus ad pugnam accedam, quorum nomen haud minorem profecto nostræ doctrinæ probabilitatem extrinsecam parit, quam suæ pariat nomen adversariorum; tamen non potest non vehementer mihi displicere, quod in re tam acriter disputata patrocinio caream Angelici Doctoris. Verum quia nec tam celebrem quæstionem omittere, nec sententiam meam dissimulare mihi licet, exponam quanta possum diligentia id, quod post naturam hinc inde allatorum argumentorum considerationem probabilis dicendum videtur.

PROPOSITIO 1.^a Essentia actualis et existentia saltem ratione distinguuntur cum fundamento in re.

Essentia
et existentia
saltem ratione
distinguuntur.

Prob. 1.º Ea distinguuntur ratione ratiocinata, quæ diversis formaliter definitionibus et conceptibus describuntur. Tales autem sunt essentia actualis et existentia, ut constat ex earum declarationibus. Nam *nulla essentia sine his, quæ sunt partes essentiæ intelligi potest. Omnis autem essentia vel quidditas intelligi potest sine hoc, quod aliquid intelligatur de esse suo facto. Possum enim intelligere quid est homo vel phoenix, et tamen ignorare, an esse habeat in rerum natura. Ergo patet quod esse est aliud ab essentia vel quidditate (1), saltem ratione.*

(1) S. Thom., de *Ent. et essent.* cap. 5, paragr. f. Cfr. *Quodlib.* 2, a. 3; et Arist., lib. 2. *Poster.* cap. 7, n. 2, fin., et S. Thom. ib., lect. 6, paragr. b. c.

Prob. 2.º Actus existentiae omnino contingens est ac defectibilis, ac talis concipitur in omni ente creato, quippe quod nec esse potuit sine causæ alterius efficientiæ, nec permanere in *esse* accepto valet, nisi Deo conservante. Essentia vero secundum suam intelligibilitatem necessaria est, immutabilis et æterna. Atqui quæ hoc modo se habent certe conceptu discriminantur. Ergo...

Dices 1.º Nihil potest distingui etiam ratione ratiocinata ab eo, quod in suo conceptu continetur. Atqui in conceptu essentiæ actualis jam continetur existentia. Ergo essentia actualis ne ratione quidem ab actu existentiae distinguitur.

Resp., conc. Major., dist. Minor.: in conceptu essentiæ actualis specificative sumptæ continetur existentia, *neg.*; in conceptu essentiæ actualis reduplicative seu prout talis sumptæ, *subdist.*; si essentia et existentia, re distinguantur, *neg.*; si non distinguantur, *conc.* Et *neg.* conseq. Itaque etiamsi essentia actualis et existentia re idem esse ponatur, quoniam nulla creata essentia essentialiter et ex seipsa est actualis, sed solum fit actualis per alterius causalitatem, semper adest fundamentum concipiendi essentiam etiam actualem, præcisa per mentis considerationem sua actualitate. Sicut patet in exemplo animalitatis hominis. Animalitas enim hominis idem prorsus est cum ejusdem rationalitate, ideoque si quis hominis animalitatem prout talem concipiat, profecto præscindere non poterit ab ejusdem rationalitate, cum qua necessario connectitur in homine (1). Quoniam vero animalitati absolute ac per se consideratæ non est essentialis rationalitas, et sine illa stat in leone et equo; potest etiam ipsa hominis animalitas inadæquate intelligi, præcisa ejus rationalitate. Et sic communiter concedunt Philosophi animalitatem et rationalitatem in ipso homine, qui eisdem essentialiter constat, ratione distingui cum fundamento in re.

Dices 2.º Existentia deficere nequit, nisi deficiente ipsa essentia physica cum suo *esse* essentiæ; dum autem remanet physica essentia, impossibile est existentiae quoque actum non remanere. Ergo existentia utique distingui poterit a possibili essentia, minime vero ab ea quæ actualis dicitur.

(1) Cfr. Suar., disp. 31, *Metaph.* sect. 6, n. 24.

Resp. neg. conseq. Nam licet ultro fateamur essentiam privari non posse actu existentiae, quin et ipsa suo proprio *esse* essentiae spoliatur, ac proinde abeat in nihilum (1); tamen concipi adhuc potest essentia actualis sine sua actualitate, et consequenter sine sua existentia, ut manifeste elucet in allato exemplo animalis rationalis, in quo etiam verificatur, hominem spoliari non posse sua rationalitate, quin eo ipso spoliatur animalitate. Et nihilominus, quod possit dari animal sine rationalitate, fundamentum nobis praebet, ut ipsum animal quantumvis intrinsece et identice connexum cum rationalitate, praescindamus mente ab illa, et cogitemus rationale advenire animali tamquam aliquid, quod est ipsi absolute contingens ac praeter essentiam, seu vel ut accidens logicum ejusdem. Quare solum in eo ente, cujus essentia est *esse* seu existere, vel quod vi suae naturae existit, nequit essentia distingui ab existentia; in reliquis omnibus, quae non existunt ex vi suae naturae, sed solum per alterius efficientiam, necessario distinguitur saltem ratione cum fundamento in re (2).

Maneat ergo essentiam et existentiam saltem ratione distingui, quia essentiae nomine intelligitur id, quod definitione rei continetur; nomine vero existentiae, actus quo talis res est in rerum natura et extra causas. Et quoniam actus hujusmodi non spectat ad ullius essentiae creatae intelligibilitatem, ideo conceptus essentiae et existentiae distinguuntur; fundamentum vero distinguendi est in eo, quod res creatae non habent *esse* de se et ex vi suae naturae, et possunt non esse, unde fit, ut nihil omnino essent in rerum natura, nisi causae alicujus activitatis accederet; unde fit, ut essentiam concipere possimus praescindendo ab hoc, quod sit, vel non sit, seu existat (3), itemque ut essentiam apprehendamus tamquam potentiam, et existentiam tamquam actum ejus, etiamsi in re unum idemque esse supponatur; fere sicut se habent in homine animal et rationale, et generatim in quavis specie ratio generis ac differentiae specificae.

(1) Cfr. Suar., disp. *Metaph.* 31, sect. 12, n. 5 et 4.

(2) Vide Suarez, disp. 31, sect. 6, n. 13-16.

(3) Cfr. Suarez, loc. cit., sect. 6, n. 23, ubi egregie res declarat.

252. PROPOSITIO 2.^a Rationes ad realem distinctionem essentiae actualis ab existentia inducendam afferri solitae, rem minime demonstrant; sed probabilem omnino patiuntur solutionem.

Propositio haec non aliter probanda est, quam producendo in medium praecipuas rationes, quibus realis distinctio probari solet, illarumque solutiones indicando.

Prima probatio. «Existentia non recepta in essentia nihil habet sibi conjunctum praeter suum *esse*. Sed omnis existentia creata habet aliquid sibi adjunctum praeter suum *esse*, scilicet plura accidentia, ut albedinem, quantitatem etc. Ergo omnis existentia creata est recepta in sua essentia,» ideoque ab illa realiter distincta.

Minor patet «in substantiis corporeis, ut in ipso syllogismo indicatum est, in substantiis vero spiritualibus etiam patet, quia, ut nunc supponimus, habent aliquod accidens, saltem actum intelligendi.

«Probatur Major. Non potest concipi aliquid conjunctum existentiae, nisi vel quia recipitur in illa, vel quia recipitur cum illa in subjecto. Atqui nihil potest recipi in existentia, cum ipsa sit *ultima actualitas rei*; nec recipi cum illa in aliquo tertio subjecto, si hujusmodi existentia sit irrecepta. Ergo existentia irrecepta non potest habere aliquid sibi conjunctum praeter suum esse» (1).

«Confirmatur hoc, quia *esse* substantiale Socratis aut adunatur cum aliis praeter se identice; et hoc est manifeste falsum, *esse* enim substantiale Socratis non est *esse* album: aut sicut potentia et actus, ita quod *esse* substantiale sit potentia, et accidentale actus ejus; et hoc non, quia nullum *esse* actualis existentiae potest poni subjectum alterius, cum sit *ultima actualitas*. Remanet igitur, quod ea ratione adunetur, quia ambo recipiuntur in tertio (nimirum in essentia realiter distincta). Et ideo sublato hoc ab ipso *esse* actualis existentiae,

(1) Ita Goudin, *Philos. juxta inconcussa tullissimaeque D. Thomae dogmata*, tom. 4, *Metaph.* q. 1, a. 3, *Probatur tertio*. Et fere iisdem verbis proponitur eadem probatio a Card. Cajet. Comment. in *Opuse. de Ent. et Essent.*, quaest. 11, *Prima est*: itemque post. quaest. 9.um litter. f., paragr. *Decimo differunt*.

Rationes, quibus
realis distinctio
persuadetur,
rem non
demonstrant.
Prima ratio:

quod sit scilicet receptum, aufertur etiam quod possit habere aliquid sibi annexum. Et hoc est, quod Bœtius dicit in *Hebdomadibus*, quod ipsum quod est, aliquid habet sibi præter se conjunctum, ipsum vero esse, nihil» (1).

Et hanc rationem censent contineri apud S. Thomam (2); totaque illius vis stat in illa propositione, existentia est *ultima actualitas entis*, quæ derivari videtur ex Angelici doctrina, secundum quem esse est *actualitas omnis formæ vel naturæ* (3), *vel actualitas omnium rerum et etiam ipsarum formarum* (4) *vel actualitas omnium actuum et propter hoc est perfectio omnium perfectionum* (5), vel est *actus ultimus, qui participabilis est ab omnibus* (6), quare non se habet respectu alterius sicut potentia ad actum, vel recipiens aut participans ad receptum et participatum, sed e converso ut actus ad potentiam, utque receptum ac participatum ad recipiens et participans (7).

responsio.

Respondetur tamen ad argumentum principale *concedendo* Minorem, et Majorem *negando* vel, si mavis, *distinguendo*. Existentia non recepta in essentia nihil habet conjunctum præter suum esse, si sit existentia increata et a se, *conc.*; si sit creata et ab alio, *neg.*; et *neg.* conseq.

Ad probationem, *conc.* Major, *neg.* Minor. et rationem additam pariter *neg.*, vel potius *distinguo*. Existentia est ultima actualitas rei, metaphysice et secundum nostrum concipiendi modum, *conc.*; physice et secundum realitatem, *neg.*

Quomodo
existentia sit vel
non sit ultima
actualitas.

«Nam existentia actualis dicitur esse actus vel actualitas essentiae, inquit Suarez, non physice et secundum rem, sed metaphysice et secundum rationem: et hoc modo diversis rationibus potest dici actus primus vel ultimus. Respectu enim prædicatorum essentialium, quatenus unum comparatur ad aliud, ut actus ad potentiam metaphysicam, dicitur

(1) Card. Cajetan., *Opusc. de Ent. et Essent.*, quæst. 11, paragr. «*Confirmatur hoc.*»

(2) *De Ent. et Essent.*, cap. 5, litt. f.; 2.º *Contr. Gent.*, c. 52 initio.

(3) 1. p., q. 3, a. 4.

(4) 1. p., q. 4, a. 1. ad 3.um, q. 5, a. 1.

(5) *De Potent.*, q. 7, a. 2 ad 9.um

(6) *De Anima*, art. 6, ad 6.um

(7) Iisdem locis nup. citatis.

existentia ultimus actus, quia constituit in actu totam essentiam includentem omnia prædicata essentialia, et est id, quod nostro modo intelligendi ultimo advenit essentiae in constituenda intrinseca et actuali entitate rei. At vero respectu eorum quæ consequuntur essentiam, sive sint proprietates, sive operationes, sive alia accidentia, existentia creaturae habet potius rationem primi actus, quam ultimi» (1). Et in hoc sensu ab aliis etiam Thomistis existentia vocatur potius actus primus, ut paulo ante notaverat idem Suarez. Et re quidem vera undenam probatur a patronis realis distinctionis, esse substantiale non posse esse in potentia ad accidentales perfectiones? Itaque cum tota vis argumenti allati consistat super hoc principio, quod certe non est evidens, probandum omnino erat, existentiam esse non solum secundum modum concipiendi, sed secundum rem etiam, ultimam actualitatem in linea entis; secus enim committitur petitio principii.

Secunda probatio. «Esse creatum existentiae esse esse realiter receptum in natura, quæ per illum existit. Ergo distinguitur realiter ab illa natura».

Secunda ratio:

«Patet consequentia. Quia inter *realiter* receptum et illud recipiens necessario debet esse realis distinctio: idem enim non potest semetipsum realiter recipere».

«Antecedens autem probatur. Quia omne esse realiter irreceptum est infinitum simpliciter. Sed nullum esse creatum potest esse infinitum simpliciter. Ergo nullum esse creatum potest esse realiter irreceptum: ac proinde esse creatum existentiae debet esse in aliquo realiter receptum. Et cum non possit esse realiter receptum, nisi in natura, quam actuat et facit existere, relinquitur, quod in illa realiter recipiatur»...

Major hujus syllogismi, nam cætera patent, facile probatur. Quia esse realiter irreceptum est esse purum; esse autem purum infinitum est, siquidem esse non limitatur, nec desinit esse purum, nisi quia potentialitati admiscetur, at nulli admiscetur potentialitati, si in nulla natura recipiatur. Exemplo res illustratur. «Si enim ponatur albedo non recepta nec receptibilis in aliquo, erit pura albedo et infinita in

(1) Suar., disp. 31 *Metaph.*, sect. 11, n. 22.

ratione albedinis absque eo, quod ab aliquo limitetur. Ergo esse realiter irreceptum erit purum esse, et habebit totam perfectionem essendi, siquidem a nullo tale esse limitabitur» (1). Hæc ratio etiam desumitur ex S. Thoma (2).

responsio.

Respondeo 1.º Retorquendo argumentum. Nam essentia vel substantia angeli est certe et actus irreceptus in aliqua potentia ex omnium consensu, nam ideo dicuntur angeli formæ separatae ac subsistentes. Atqui tamen non est actus purus nec illimitatus. Ergo verum non est ita generatim et absolute principium illud assumptum in majori propositione probationis (3). Audi S. Thomam: *Non omne acceptum est receptum in aliquo subjecto; alioquin non posset dici, quod sola substantia rei creata sit accepta a Deo, cum totius substantiæ non sit aliud subjectum receptivum* (4).

Dices, substantiam angeli puritatem actus amittere ideoque limitari ob accidentia, quorum respectu est potentia receptiva—**Bene quidem**, sed licet substantia angelica sit potentia capax accidentalis actus recipiendi, ipsa tamen non est actus in illa potentia receptus, sicut sunt formæ informantes, sed est in verissimo sensu actus irreceptus. Et nihilominus non est infinita nec actus purus. Ergo ex eo solum quod actus aliquis sit in alio irreceptus, non sequitur, quod sit illimitatus (5).

Instabis. Quamvis id non sequeretur in quovis alio actu, at sequitur necessario in actu existentiae: alii siquidem actus puritatem suam amittere possunt, ex eo quod ulterioris actus capaces sint, esse vero existentiae, cum sit actus omnis formæ, nequit habere rationem potentiae, quæ ab alio actu actuetur.—**Verum qui sic argumentaretur** ad fulciendam hanc secundam probationem, configureret ad primam jam enodatum,

(1) Ita Cosmas de Lerma, *Curs. Phyls. ex doctrina sapientissimi Fr. Domin. de Soto*, tom. 3, lib. 1, q. 6.—Cfr. Cajetan. de *Ent. et essent.*, cap. 5, q. 11, *Secunda ratio...*; Goudin, loc. cit.; Bañez, in 1um p., q. 3, a. 4. dub. 2, *concl. 2.ª*, prob. 4.^a

(2) 1 p., quaest. 7, art. 1; quaest. 50, art. 2 ad 3^{am}; 1.º *Contr. Gent.*, cap. 47.

(3) Cfr. Tolet., in 1 p., q. 54, a. 1, *dub. unic.*, *Dico etiam 2.º*

(4) S. Thom., 1 p., quaest. 27, art. 2 ad 3um.

(5) Cfr. Lossada, *Metaph.* disp. 2, cap. 5, n. 99.

cujus hoc erat fundamentum, existentiam esse ultimam actualitatem.

Respondeo 2.º Argumentum propositum non valere nisi pro substantiis Angelicis, quia esse accidentium, etiamsi ponatur identificatum cum illorum essentia, adhuc non foret irreceptum, siquidem recipitur in substantia sicut in subjecto. Atque idem dic de esse omnis formæ substantialis, quod pariter recipitur in materia tamquam in subjecto sive sustentationis sive solius informationis, prout forma sit materialis vel immaterialis. *Esse* ergo omnis formæ informantis, sive substantialis sive accidentalis, etiamsi identificaretur cum forma, non foret irreceptum (1).

Resp. 3.º directe ad argumentum, *neg.* antec. Ad probationem. *dist.* Major. Omne esse irreceptum ab alio est infinitum, *concl.*; omne esse irreceptum in alio, *subdist.*; esse irreceptum in alio tamquam in potentia physica et re distincta, *neg.*; esse irreceptum in alio tamquam potentia metaphysica et sola ratione distincta, *concl.*

Et concessa Minori, *neg.* conseq.

Ad probationem Majoris simili modo respondeo; esse quod a nulla causa, itemque esse, quod in nullo subjecto re vel ratione distincto recipiatur, esse purum atque adeo illimitatum, quemadmodum demonstrandum erit in Theologia naturali; nego autem esse purum atque illimitatum illud esse, quod solummodo non recipiatur in aliquo subjecto physico et re distincto. Et re quidem vera actus *rationalitatis* et generatim cujuslibet specificæ differentiae, licet in suo ordine illimitatus secundum illam præcisivam rationem, limitatur ex genere, quod est potentia solum conceptu distincta: nimirum physice et concrete limitatur ex seipsa formaliter. Et simili modo substantiæ angelicæ sunt actus finiti ac limitati ex seipsis formaliter et non per ordinem ad potentiam realem, in qua recipiuntur (2). Cæterum quod distinctio rationis sufficiat ad hoc, ut unum dici possit finiri aliud, patet ex ipso S. Thoma, docente genus finiri per differentiam specificam (3).

(1) Vide Suar., disp. 31, sect. 13, n. 14.

(2) Cfr. Tolet., in 1 p., q. 54, a. 1, *dub. unic.*, *Ad 4.um etiam facilis est responsio.*

(3) S. Thom., 1.º dist. 43, quaest. 1, art. 1.

Dices: Sed *esse* est forma vel actus illimitatus, cum nullam per se importet determinationem. Contrahi ergo et limitari nequit nisi per ordinem ad essentiam, quam debet actuare.—**Respondeo** *esse* contrahi ac limitari per hoc solum, quod sit actus metaphysicus essentiae cum ipsa realiter identificatus. Nam si *esse* ab essentia realiter distinctum, ex eo solum quod sit actus proportionatus eidem, jam variatur ac limitatur pro varietate graduque perfectionis essentiae; fatentibus adversariis (1); a fortiori varium ac limitatum foret *esse*, quod cum ipsa essentia identificaretur. Si autem satis est ad explicandam limitationem actus existentiae, quod sit receptus in potentia solum secundum rationem distincta; quo jure vel quo argumento innixi postulant aliquid amplius adversarii? Apposite Benedictus Pererius: «Quod autem quaerunt, quomodo *esse* creaturae limitetur, si est idem cum essentia? Respondendum est, existentiam cujuslibet rei intrinsece limitari secundum gradum et mensuram suae quidditatis, nam modus existentiae.... est secundum modum essentiae; extrinsece autem determinari a primo agente, qui secundum sapientiae suae dispositionem et voluntatis suae determinationem, omnia condidit in pondere, numero et mensura, cunctisque rebus praefinivit modum, speciem et ordinem. Et sane quod ipsi quaerunt de existentia, idem plane similiter quaeri potest de quidditatibus rerum simplicium. Etenim cum in his unumquodque sit sua quidditas, et omnis quidditas, quae non est Deus, sit finita, percunctari oportet a Thomistis, quomodo hujusmodi quidditates simplices contrahantur ac determinantur» (2).

Tertia ratio:

Tertia probatio. *Esse* multiplex est ac diversum in variis entibus. Atqui multiplex ac diversum *esse* nequit, nisi ab essentia re distinguatur. Ergo....

Minor probatur, quia *esse* quantum est de se nullam importat multipliciter diversitatemve, sicut nec animal in quantum animal, nec homo in quantum homo. Multiplicari ergo et diversificari nequit nisi alterutro modo, vel per

(1) Vide Suarez, disp. *Metaph.* 31. sect. 13, n. 19.(2) P. Bened. Pereira, *de Communibus* etc., lib. 6, cap. 16, in resp. ad 3.um Cfr. Suarez, loc. cit., n. 18. Totum istud argumentum Thomistarum fuisse a Suarezio expenditur, loc. cit., n. 14, seqq.

differentias, sicut diversificatur v. g. animal per rationale et irrationale, et homo per differentias individuales Petri, Pauli, etc.; vel per ordinem ad diversa subjecta seu essentias in quibus recipiatur. Jam prior modus multiplicationis ac diversitatis impossibilis est in actu essendi, tum quia *esse* est ultima actualitas, tum quia enti et *esse* nihil addi potest per modum differentiae. Relinquitur ergo alter modus, qui supponit realem distinctionem essentiae atque existentiae (1).

Verum haec etiam probatio ex hactenus dictis minus efficax reperitur. Nam *esse* quidem abstractum ac praecisum per mentis considerationem caret multiplicitate ac diversitate, non vero *esse* reale ac physicum. Multiplicitatem autem habere potest tum per ordinem ad essentiam physicam ratione sola distinctam, tum etiam per ordinem ad differentias modosque diversos essendi. Quid enim vetat in ipso *esse* hujusmodi varietates agnoscere, sicut in ipsa ratione entis? Si ergo multiplicitas ac diversitas *essendi* nullo negotio intelligitur posita identitate reali essentiae cum existentia, frustra recurritur ad realem distinctionem, ut multiplicitas illa ac diversitas explicari valeat (2).

responsio.

Quarta probatio similis praecedentibus. Quod participat vel recipit, distinctum esse debet ab eo, quod participatur vel recipitur; nihil quippe seipsum participat, aut recipit. Atqui essentia creata participat vel recipit *esse*, secus enim foret existens per essentiam suam; solum autem Deus existit per essentiam. Ergo (3)....

Quarta ratio:

«**Respondetur** ex Alexandro Halensi (4), quando *esse* creatum dicitur esse per participationem, non esse imaginandum quod una res sit, quae participat, sicut essentia, et alia, quae participatur, sicut esse; sed quia una et eadem res est realitas modo participato et per vim alterius sicut per vim agentis: haec enim realitas de se non est nisi sub modo possibili, quod autem sit, et possit vocari actus, hoc habet per vim agentis. Et declaratur hoc ipsum in ipsamet essentia vel substantia

responsio

(1) Cfr. S. Thom., lib. 2, *Contr. Genit.*, cap. 52, arg. 2.º

(2) Vide Suar., disp. 31, sect. 13, n. 19, 20. Cfr. Lossad., loc. cit., n. 107.

(3) Cfr. S. Thom., 1 p., q. 3, a. 41 2.º *Contr. Genit.*, cap. 52 fin.(4) In lib. 7.um *Metaphysicor.*, text. Comm. 22.

creata: est enim essentia et substantia per participationem, non quia ab alia re vel substantia participetur subjective, ut ita dicam, sed solum quia effective est a divina substantia, cujus est quaedam participatio» (1). Unde retorquetur objecto in ipsa essentia; quæro enim ab adversariis, num creatura participet vel recipiat a Deo essentiam suam, prout ab existentia distinctam, necne. Si affirmes; ergo, inferam, creatura debet re distingui ab essentia sua, si quid valet argumentum tuum. Si neques; ergo creatura habebit essentiam realem non a Deo, sed a se (2).

Respondeo ergo in forma: *dist.* Major. Quod realiter participat ab eo, quod realiter participatur, re distinguitur, *conc.* Quod solum juxta nostrum concipiendi modum cogitatur instar subjecti actum participantis, re distinguitur ab hujusmodi actu, *neg.*

Ad probationem *dist.*; nihil realiter seipsum participat, *conc.*; in una eademque re nequeunt duæ rationes concipi, quarum altera se habeat instar participantis, altera instar participati, *neg.*

Et *contradist.* Minor.; ejusque probationem etiam *dist.* Secus essentia foret existens per seipsam seu essentialiter, nimirum ita ut in seipsa haberet rationem sufficientem suæ existentia, atque ideo non egeret alterius effectione ad existendum, *neg.* Essentia foret existens per seipsam seu essentialiter, ita nimirum ut propterea quod esset essentia physica et actualis quamvis producta ab alia causa, jam non egeret ulteriori actu realiter distincto ac superaddito, ut denominationem existentis sortiretur, *conc.*

Minorem quoque probationis similiter *dist.*; solus Deus existit per essentiam, quatenus existere per essentiam excludit causam efficientem, tum etiam actum existentia realiter superadditum essentia, *conc.*; quatenus existere per essentiam solum excludit actum existentia superadditum essentia physica, *neg.* (3).

Quinta ratio:

Quinta ratio. «Id quod convenit naturæ specificæ absque omni causa effectiva, distinguitur realiter ab eo, quod

(1) Suarez, disp. 31, sect. 13, n. 17. Cfr. *ibid.*, sect. 12, n. 35, 36.

(2) Vide Lössada, loc. cit., cap. 5, n. 104.

(3) Cfr. Lössada, loc. cit., n. 96, 97, 104; Suar., disp. 31, sect. 6, n. 14.

convenit illi non nisi per aliquam causam effectivam. Sed prædicata quidditativa conveniunt rei absque omni causa effectiva, existentia autem non convenit rei nisi per aliquid efficiens. Ergo prædicata quidditativa, et existentia rei distinguuntur realiter.»

«Major est per se nota: Minor etiam quoad secundam partem est clarissima; quoad primam vero partem declaratur sic: seclusa omni causalitate effectiva respectu rosæ; quæro an ista sit vera: *Rosa est substantia corporea*. Si sic, habeo intentum. Si non: ergo rosa absolute sumpta non est in præto, et prædicata primi modi (essentialia) possunt non adesse rei, et definitio separatur a definito: quæ omnia non sunt imaginabilia» (1).

Resp. *conc.* Major., *disting.* Minor., quoad 1.^{am} partem: in ordine intelligibili, *conc.*; in ordine reali, *neg.*

responsio.

Et *neg.* conseq. Ad probationem vero eadem esto responsio. Nam ut iterum moneamus, *ex hoc ipso, quod quidditati esse tribuitur, non solum esse, sed ipsa quidditas creari dicitur, quia antequam esse habeat, nihil est nisi forte in intellectu creantis, ubi non est creatura, sed creatrix essentia:* quæ est doctrina S. Thomæ (2) et communissima catholicorum sententia. Tota itaque argumentatio Cajetana nititur in manifesta confusione ordinis idealis et realis. Quis enim dicat rosam aut quancumque aliam creaturam habere sua constitutiva essentialia, id nimirum quod in re physica et existente correspondet definitioni et conceptui quidditativo, absque ulla efficientia? Essentia ergo rosæ aut cujuscumque alterius entis finiti independentem a divina efficientia nihil prorsus physicum est in rerum natura; vel si est aliquid, erit increatum quiddam ac divinum: quod nefas est dicere. Jam vero etiam admissa adversariorum sententia, nequit actualis essentia realem cum existentia facere compositionem, nisi ipsa in se, ac prout distincta ab existentia, sit aliquid physicum et reale. Ergo allatum ex Cajetano argumentum vel supponit in rerum natura reale aliquid præter

(1) Ita Cajetanus Opusc. de Ent. et essent., q. 11, Tertia ratio est ista; et Bañez in 1.º p., q. 3, a. 4, dub. 2; 2.º concl. Probat. 2.º

(2) De Potent., q. 3, a. 5 ad 2.^{am}

Deum, quin sit creatum, vel confundit prædicata essentialia prout sunt in statu reali cum iisdem prout sunt in præcisione et consideratione intellectus.

Sexta ratio: **Probatio sexta.** Nihil est indifferens et in potentia ad seipsum. Atqui essentia creata est indifferens et in potentia ad existendum. Nam essentia et existentia comparantur sicut potentia et actus, qui potest esse vel abesse. Sic quia intellectus ita intelligit, ut possit etiam non intelligere, distinguitur ab eo, quod ita currit, ut possit a cursu cessare (1).

responsio. **Respondeo 1.º** Etiam genus dicitur indifferens ad differentiam specificam hanc vel illam, et differentia dicitur actus generis. An ideo concludes illa realiter distingui?

Resp. 2.* *Dist. 1.^{am} part.* Major. Nihil est indifferens ad seipsum indifferentia logica, quæ in eo consistit, quod res eadem duplici conceptu exprimitur, per modum potentie actualis et per modum actus, *neg.* Nihil est indifferens ad seipsum indifferentia physica et reali, *conc.* Et *contradist.* Minor., *neg.* conseq.

Similiter *dist. 2.^{am} part.* Major. Nihil est in potentia physica ad seipsum, *conc.*, in potentia metaphysica, quæ solum ratione distinguitur ab actu, *neg.* Et *contradist.* Minor., *neg.* conseq.

Probatio etiam consequentis simili modo distinguitur: essentia et existentia comparantur ut potentia et actus physicus, qui etiam manente potentia possit esse vel abesse, *neg.*; ut potentia et actus metaphysicus, qui nec esse nec abesse potest, nisi simul cum ipsa potentia, *conc.* Undenam enim probant adversarii essentiam et existentiam comparari inter se sicut potentiam et actum physicum? Id profecto ita se habebit, si essentia et existentia realiter distinguantur, non vero si re unum idemque sint. Ut ergo argumentum objectum valeret, oporteret non *asserere*, sed *probare*, quod existentia est actus physicus essentiae superadditus: id quod nondum probatum est ab realis distinctionis propugnatoribus. Exempla etiam allata de actu intelligendi et currendi nihil probant; nam in iis certum est aliunde intelligentem et currentem posse manere sine intellectione

(1) Cfr. Paulus Soncinas, *Metaph.*, lib. 4, quæst. 12.

ac sine cursu. Quis autem dicat essentiam physicam et realem manere in rerum natura sine ullo actu existentiae? (1).

Dices forte, essentiam humanitatis Christi Domini manere sine propria existentia, quia existit per increatam existentiam Verbi divini.

Sed id negatur non solum ab omnibus, qui negant realem distinctionem essentiae ab existentia sed etiam a quibusdam eorum, qui eandem agnoscunt. Si vero argumenta theologica seponamus, de quibus non est nostrum nunc disputare, tota fere vis ac fundamentum illius doctrinae præcipue derivatur ex opinione hac propugnante distinctionem realem essentiae ab existentia (2). Nullum ergo firmum fulcimentum pro hac distinctione ac separabilitate essentiae a propria sua existentia peti potest ex unione Verbi divini cum humanitate Christi Domini.

Septima probatio. Essentiae dicuntur necessariae, immutabiles, indivisibiles, aeternae; existentia vero est contingens, mutabilis, divisibilis et temporanea. Sed nequeunt esse re unum idemque illa, quæ tam oppositis attributis gaudent. Ergo...

Resp. dist. Major. Essentiae dicuntur tales secundum esse intelligibile et in abstracto, *conc.*; in reali statu, *neg.*

Et *dist.* Minor. pariter, si oppositio adsit sub eodem respectu et consideratione, *conc.*; secus, *neg.* Tum *neg.* conseq. Nulla enim est essentia necessaria et aeterna secundum physicam realitatem, secundum quam omnis creata essentia non prius inceptit quam existentia, nec magis est indefectibilis, quam eadem existentia. Quamobrem omnis quoque creata essentia mutabilis est in suo *esse* saltem impropria mutatione, capax nimirum desitionis et annihilationis. Substantiae vero corporeae etiam mutatione propria mutabiles sunt et mutantur. Id quod usque adeo est verum, ut ex hac mutationum perpetua serie, quibus corpora secundum essentiam physicam alia in alia transformantur, essentialis eorumdem compositio ab omnibus Scholasticis derivetur. Quin

(1) Cfr. Lossada, loc. cit., cap. 5, n. 90 seqq. Vide Suarez, disp. *Metaph.* 31, sect. 12.

(2) Cfr. Suarez, de *Incarnat.*, disp. 36, sect. 1.

immo, quamvis id mirum et paradoxum videbitur forte iis, qui tantopere fidunt argumento ex essentialium proprietatibus petito, ipsa contingentia et defectibilitas existentiae non aliam radicem et causam proximam habet. quam contingentiam et mutabilitatem essentialium. Existentia enim tamdiu durat, quamdiu manet essentia. neque ullum corpus desinit esse, nisi quia ejus essentia corrumpitur. Et haec etiam causa est, cur spiritus natura sua sint immortales et exigant semper esse, quia nimirum essentia illorum intrinsece incorruptibilis est (1).

Octava ratio:

Octava probatio. Id quod est extra definitionem vel essentiam, etiam adaequate conceptam, rei alicujus, v. g. hominis, realiter ab eo distinguitur. Atqui existentia est extra definitionem, etiam adaequate conceptam, cujuslibet entis creati. Ergo...

responsio.

Resp. 1.º *Dist. Minor.* *Esse* vel existentia est extra definitionem et conceptum etiam adaequatum essentiae, actualis, *neg.*; possibilis vel absolute et secundum se considerata, *trans.* Et *neg. conseq.*

Simili modo posses probare individuationem realiter distinguui a natura specifica, quia est extra definitionem etiam adaequatam speciei, et nihilominus Thomistae communiter respuunt omnem quamcumque realem distinctionem inter haecceitatem seu individuationem et naturam specificam, ut superius vidimus. Item eodem argumento probare posses differentiam specificam re distinguui a ratione generis, quia etiam differentia est praeter essentiam seu intellectum generis, quemadmodum docent communiter Philosophi cum Aquinate (2).

Propter manifestam vim hujus instantiae, generalem illam assertionem, *quod nempe quidquid est extra essentiam ac definitionem alicujus, re differt ab eo, realeque proinde cum illo facit compositionem*, restrinxit Cajetanus ad lentitates singulares; videbat enim in rationibus genericis et specificis respectu suarum differentiarum doctrinam illam generalem

(1) Vide S. Thom., lib. 2 *Contr. Gent.*, c. 55.(2) *Quodlib.* 2, q. 2, a. 4 ad 1.um; *de Potent.*, q. 3, a. 16, ad 4.um; 2. *Physicor.* lect. 3, paragr. e.

non esse veram (1). Nullam tamen ipse disparitatis rationem attulit. Donec ergo idonea ratio disparitatis assignetur, principium illud non poterit efficax praebere argumentum realis distinctionis.

Dices cum Joanne a S. Thoma disparitatem esse in hac parte inter genus et differentiam et inter essentiam et existentiam, quia v. g. «animal et rationale, licet unum non sit de conceptu alterius, utrumque tamen est de conceptu alicujus tertii, quod constituunt, scilicet hominis, et ab eadem forma proveniunt, id est ab eadem anima» (2). **Respondeo.** Quod duo, quorum unum non est de essentia alterius, sint de conceptu alicujus tertii ex illis essentialiter constituti, minime requirit, ut duo illa invicem re identificentur, quemadmodum patet evidenter in materia et forma, quae constituunt corpus tamquam ex duobus principiis realiter distinctis. Ergo prima ratio disparitatis assignata a Joanne a S. Thoma inanis est. Deinde quod tum animalitas tum rationalitas proveniant homini ab eadem forma, nimirum ab anima rationali, explicat quidem duas illas formalitates generis ac differentiae specificae minime re discriminari. Sed praecise hoc asserunt etiam negantes realem distinctionem essentiae ab existentia, tum essentiam physicam et actualem, tum actum existentiae, quo existit, ab eadem forma physica provenire in ente creato. Dum ergo hoc impossibile esse non probent fautores realis distinctionis, nihil revera facient isto argumento, quod nunc expendimus. Et re quidem vera, quod dici solet respectu individuationis et essentiae specificae, quod nempe individuatio sit extra essentiam hominis v. g., ideoque non ponatur in ejus definitione, et nihilominus *poneretur in definitione Socratis, si Socrates definitionem haberet*, ut loquitur Angelicus (3); idipsum dicitur a negantibus realem distinctionem essentiae ab existentia, scilicet essentiam, licet abstracte sumptam praescindere posse ab existentia, quia non existit ex vi suae

(1) Vide Cajetan. *de Ent. et essent.*, cap. 5, post quaest. 8, litter. f., paragr. *Decimo differunt*.(2) *Curs. Philos. Thomistic.*, *Physic.* q. 7, a. 4, paragr. *Et quantum ad primum*.(3) *De Ent. et Essent.*, cap. 2 fin.

naturæ, sed per alterius efficientiam, sumptam tamen prout est in physico et reali statu in suis constitutivis essentialibus, continere existentie actum. Idque probare conatur ex ipsa existentie definitione, ut mox videbimus. Hic ergo est cardo controversiæ, et donec ostendatur existentiam esse non solum extra essentiam possibilem et præcise conceptam secundum eas notas, quæ omni essentia tum possibili tum actuali conveniunt, verum etiam extra essentiam physicam et realem, argumentum allatum efficax esse non poterit ad realem distinctionem persuadendam.

Dices iterum cum eodem Joanne a S. Thoma existentiam semper esse prædicatum accidentale physice et in re, cum nec sit nota essentialis essentia, nec ab essentia diminet necessario, nec cum essentia tertium aliquid essentialiter constituat, sed insit dumtaxat essentia per participationem a causa efficiente.—Sed iterum respondemus confundi existentiam in statu possibilitatis ac præcisionis mentalis et existentiam in statu physico et reali, in quo essentia dicitur ab ipsis adversariis vera *potentia physica* et *realis*. Nam essentia hujusmodi eo ipso, quod non est pure possibilis ac pure nihil physice, jam includit in sua entitate existentiam, quæ proinde nequit in statu physico tamquam accidens illius haberi. Adde præterea hoc eodem argumento Joannis a S. Thoma probari pariter posse existentiam etiam ab ipso esse essentia physica, per quod illa constituitur in ratione potentia physica et est extra statum mere possibilitatis, realiter distingui, nimirum existentiam illam a seipsa distingui realiter. Nam certum est, esse illud non competere essentia nisi per effectiorem causam, sine cujus efficientia essentia nec haberet esse illud essentia physica, nec rationem potentia subjectiva, sed foret pura potentia logica, et in eadem maneret in æternum.

Hæc sunt præcipua fundamenta realis distinctionis inter essentiam actualem et actum essentia. Fateor brevius illa referri potuisse atque ad pauciora revocari, nonnulla enim parum inter se discrepant; placuit tamen illa fusius persequi, prout apud nobiliores auctores prostant, ut nihil lateret veritatem sincere querentes, qua nihil in hac vita carius esse debet homini philosopho.

De scotistica distinctione ex natura rei inter essentiam et existentiam nihil speciale dicere necesse est, tum quia eam generatim repugnare superius ostendimus, tum quia quidquid in ejus favorem producit partim confutatum manet ex dictis hactenus, partim confutabitur ex dicendis. Idemque sentiendum est de modali, quam quidam obrudunt, distinctione, si per illam a suis patronis distinctio aliqua major distinctione rationis significetur.

253. PROPOSITIO 3.^a *Esse essentia, etiam in rebus creatis, re non differt ab essentia actuali; seu essentia physica et actualis, quæ existit, re non differt ab actu existentia, quo existit.*

Prob. 1.º Non est adstruenda realis distinctio, ubi nullum adest signum illius. Atqui inter essentiam realem et actum existentia nullum adest signum realis distinctionis.

Existentia re non differt ab essentia.

Minor constat ex dictis, nam signa generalia realis distinctionis duorum sunt relatio realis unius ad alterum, efficientia et separabilitas. Inter essentiam vero physicam et existentiam nec adest realis relatio, nec una efficitur ab alia, nec alteram separari ab altera posse ullo argumento idoneo probatur. Jam enim superius monuimus, valde dubium esse illud, quod ex unione Verbi divini cum humana natura desumitur: et aliunde etiam supponimus nunc esse existentia distinctum esse ab esse subsistentia, quam inferius ostendimus abesse posse a propria sua natura. Vidimus insuper in præcedenti propositione nullum aliud signum speciale nullamque necessitatem esse hujusmodi realis distinctionis. Ergo gratis asseritur.

Prob. 2.º Actuali essentia ob suam præcise formalem rationem essentia physica ac realis secum identificatam conveniunt, eadem prædicata et proprietates, quæ tribui solent ipsi actui existentia, propter quas adversarii realem distinctionem invexerunt. Ergo ex sua præcise formali ratione actualis, seu non pure possibilis, essentia existit, ideoque re non differt ab actu existentia.

Consequentia patet. Nam sermo est hic nobis de essentia actuali et physica, seu quæ non est pure possibilis, in qua proinde nequit fingi realis ulla compositio ex essentia et

tali actualitate, qua præcise secernitur a puro nihilo. Si ergo ostenderimus essentiam actualem, præcise quia est aliquid physicum et non purum nihilum, gaudere prædicatis ac proprietatibus, quæ tribui solent ipsi formali actui existentiae, planum erit, quod essentia actualis per intrinsecam suam entitatem existat.

Probatur ergo antec. Nam α) essentia actualis etiam secundum suam entitatem propriam non est æterna, sed temporanea, incipitque cum ipsa existentia, et cum eadem pariter esse desinit. Siquidem, id enim iterum repetere juvat, *ex hoc ipso, quod quidditati esse tribuitur, non solum esse, sed ipsa quidditas creari dicitur, quia antequam esse habeat, nihil est...* (1) β) Secundo eadem essentia non inest creaturæ, nisi per efficientiam Creatoris, sine qua semper remansisset in mera possibilitate. γ) Tertio eadem essentia contingenter convenit creaturæ, et non necessario, quandoquidem libere creata est a Deo, et pro ejus libero arbitrio in nihilum redigi potest (2). δ) «Denique nulla potest excogitari conditio necessaria ad esse essentiae, quæ non conveniat huic esse (actualis seu physicae essentiae). Nisi forte aliquis petendo principium dicat, unam ex conditionibus requisitis ad existentiam esse, ut distinguatur ex natura rei ab actuali essentia, quod sane absurde diceretur. Nunc enim inquiremus conditiones, quibus cognoscere possimus, quid existentia sit, et cur sit ab essentia distinguenda. Esset ergo voluntaria petitio principii, inter conditiones necessarias ad esse existentiae ponere hujusmodi distinctionem» (3). Atque idem dicendum foret, si quis adderet inter proprietates existentiae, quod sit actus physicus et realis, secus atque essentia. Nam hoc est præcise in questione.

Prob. 3.º Essentia physica, quæ nimirum non sit pure possibilis, sed actu existens, præscindendo a quocumque actu secum non identificato, verificare potest propositionem de secundo adjacente: *Essentia est*, in eamque quadrant reliquæ definitiones, quibus existentia communiter describi solet. Ergo ipsum esse actualis essentiae, vel ratio ipsa

(1) S. Thom., *de Potent.*, q. 3, a. 5, ad 2.um

(2) Vide Suar., *Met.* 31, sect. 4, n. 5.

(3) Suar., *ibid.*

physicae essentiae per seipsam jam est esse existentiae, ac proinde nequit essentia realiter distingui ab existentia.

Consequentia patet. Antecedens vero negatur ab adversariis, qui concedunt quidem de essentia actualis verificari propositionem illam de secundo adjacente, volunt tamen illam non verificari præcise ac formaliter ob actualitatem essentiae neque ob illam rationem essentiae physicae ac non pure possibilis, qua talis essentia in se constituitur, sed quia nunquam habet essentia suam hanc actualitatem etiam in ratione essentiae sine actu existentiae realiter superaddito: huic proinde actui censent tribuendum esse, quod in hujusmodi essentiam cadere possint definitiones existentiae. Simili modo de pariete albo verificatur definitio albi non ex ratione formali parietis, sed ex albedine superaddita.

Probatur ergo antecedens. Sit essentia A, quæ ab adversariis dicitur existere per actum existentiae re distinctum; sicut paries A est albus non ex seipso formaliter, sed per albedinem B, supponimus enim nunc distinctionem realem inter substantiam et accidens. Et probandum nobis est, essentiam A sine ullo actu B, aut alio quovis a se distincto, existere. Ratio vero est, quia essentia A, cum non sit pure possibilis, jam est aliquid in se et extra nihilum et extra causas et extra conceptum mentis, ac terminat actionem Creatoris, atque adeo desinit esse nihil physicum, sed est aliquid actu præsens in rerum natura; nimirum est verum et physicum ens, secus enim pure possibile foret. Atqui existentia est illud esse, quo formaliter et immediate entitas aliqua constituitur extra causas suas et extra nihil, ac incipit esse aliquid reale, quemadmodum suo loco declaravimus. Sane hujusmodi essentia, «si per possibile vel impossibile intelligatur manere absque quolibet esse distincto, est sufficiens ad distinguendam entitatem actualem a possibili, et consequenter ad constituendam illam in novo ac temporali statu, quem ab æterno non habet et ad terminandam actionem agentis, seu ad fundandam habitudinem et dependentiam realem a causa efficiente. Ergo hujusmodi esse, quo res formaliter constituitur actu extra causas, est existentia» (1).

(1) Suar., *loc. cit.*, sec. 4, n. 6.

Dices 1.º essentiam per illud esse actualis et physicæ essentia nondum habere esse completum, sed tantum esse imperfectum et viale, esse constituens pure potentiam realem ac subjectivam, quæ recipiat actum existentia, qui completum ens efficiat (1).—**Resp.** Hæc omnia nullo fundamento inniti, sed gratis fingi ad effugiendam vim argumenti facti. Quo enim pacto probabis, esse huiusmodi tantum esse viale et imperfectum, complerique necessario debere per aliud esse, nimirum per esse existentia, nisi supponendo absque necessitate existentiam re distingui ab essentia? Cum præsertim, ut vidimus, huic esse essentia competant eadem attributa propria existentia.

Dices 2.º Essentiam actualem per illud esse essentia esse quidem ens nominaliter, non vero ens verbaliter seu participialiter sumptum.—**Resp. neg.** prorsus assertum; quia si essentia huiusmodi convenit ratio existentia, ut convenire ostendimus, independentem a quacumque alia realitate sibi superaddita, erit ens non solum nominaliter, verum etiam verbaliter seu participialiter sumptum.

Dices 3.º ex Joanne a S. Thoma «non posse concipi lapidem ut productum, nisi cum existentia, quia existentia est ratio formalis, qua dicitur res extra causas posita, et extra nihil. Et si sic concipitur res aliqua ut producta in facto esse, hoc ipso concipitur extra causas, atque adeo cum existentia; sed tamen tunc non concipitur sola essentia quidditative, sed etiam cum aliquo accidente, scilicet cum illa existentia, seu productione passiva, qua de facto est extra causas; et hoc accidentaliter sibi convenit» (2).

Resp. Sed præcise ex hoc sequitur, quod existentia non distinguatur ab essentia. Nam si sufficit, ut res sit producta, ad hoc ut eo ipso dicatur existere, quoniam per talem productionem passivam jam res est extra causas; jam essentia seipsa existit, nam seipsa est terminus creationis, etiamsi nihil ipsi ultra seipsum addi fingatur, Præterea etiamsi ut contradistincta ab alio quocumque actu concipiatur, jam est

(1) Vide Goudin, loc. cit., in resp. ad *Instantiam* post object. 1.^{am}; Card. Aguirre, *Physic.*, disp. 10, sect. 3., n. 27.

(2) Joan. a S. Thom., *Physic.*, q. 7, art. 4, in respons. ad *Tertio obijcies*.

aliquid physicum et non pure possibile. Ergo jam est etiam sic aliquid extra causas, ac proinde existens.

Dices 4.º Essentiam huiusmodi præscindendo a quovis alio actu sibi superaddito esse quidem extra nihil essentia, non vero extra nihilum existentia; ac proinde essentiam physicam præciso actu illo superaddito non esse totaliter extra nihilum, sed tantum partialiter (1).—**Resp. neg.** iterum assertum, et quæro ab adversariis num essentia possibilis in statu puræ possibilitatis sit extra huiusmodi nihilum essentia, an non? Si non est: ergo essentia physica et actualis per seipsam formaliter distinguitur a pure possibili, atque adeo a non existenti, quod idem valet ac per seipsum formaliter existere. Si vero essentia etiam in statu possibilitatis erat simili modo extra nihilum essentia; ergo essentia illa ab æterno et antequam produceretur, habebat esse aliquid actuale constitutivum essentia physicæ: quod absurdum est (2).

Prob. 4.º Existentia ipsa suam habet essentiam realem, nam est aliquis actus realis et quidditative definibilis. Atqui hæc essentia certe non existit per aliam existentiam realiter distinctam. Nam secus hæc alia existentia etiam suam haberet essentiam realiter distinctam, et sic abiretur in infinitum. Ergo jam admittenda est essentia aliqua identificata cum existentia. Atqui eadem valet ratio pro quavis alia essentia, cum omnia argumenta a Thomistis afferri solita contra identitatem essentia et existentia retorqueantur in essentiam ipsius existentia. Nam hæc certe contingens est et indifferens ut sit vel non sit, ut sit possibilis pure vel actu existens etc. (3): itemque jam habebitur essentia aliqua creata, quæ non obstante defectibilitate sua per seipsam et non per actum superadditum existit (4).

(1) Vide Goudin, loc. cit., quest. 3, art. 3, in resp. ad *Object.* 1.^{am} Cfr. Blas. a Concept., *Metaph.*, disp. 6, quest. 1, paragr. 2., n. 6.

(2) Cfr. Lossada, apud quem plura, loc. cit., a n. 68 ad 78.

(3) Vide Lossada, loc. cit., cap. 4, n. 81. Cfr. *ibid.* et n. 82, 83, evasiones Thomistarum.

(4) Cfr. Suarez, disp. *Met.*, 31, sect. 6, n. 11, 12; apud quem plura require *ib.*, sect. 4 et 5.